

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2022
Plénium

Uznesenie:

spisová značka	PL. ÚS 3/2022
populárny názov	K neústanosť § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z.
sudca spravodajca	Miloš Maďar
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	02.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov § 23 ods. 5 Ústava Slovenskej republiky čl. 7 ods. 5 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 4
analytická právna veta	Na základe deklarácie neústavnosti právnej normy nie je možné retroaktívne zasiahnuť do horizontálnych právnych vzťahov, pretože by sa tak vytvoril stav permanentnej neistoty, v ktorom sa bez vlastného zavinenia môže ocitnúť akýkoľvek subjekt.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd podal na ústavnom súde návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 144 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o súlade § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“) s čl. 20 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 7 ods. 5 ústavy. V podanom návrhu spochybňuje ústavnú a medzinárodnoprávnú konformitu § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov, podľa ktorého „ak vlastníkom domu nie je vlastníkom pozemku, vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapíše do katastra nehnuteľností“. Podľa sťažovateľa aplikácia tohto ustanovenia zákona o vlastníctve bytov v tomto prípade nespĺňa predpoklady na nútené obmedzenie vlastníckeho práva vymedzené ústavou, ktoré je v zmysle čl. 20 ods. 4 ústavy možné iba za kumulatívneho splnenia štyroch podmienok – v nevyhnutnej miere, vo verejnom záujme, na základe zákona a za primeranú náhradu.
z odôvodnenia	V návrhu na začatie konania však nepochybne nejde o vertikálny, ale o rýdži horizontálny právny vzťah, čo má následne v prejednávanej veci zásadný vplyv na závery ústavného súdu. Ide teda o vzťah medzi jednotlivcami (žalobca a žalovaní sú fyzické osoby). Pri každom potenciálnom zasiahnutí horizontálnych právnych vzťahov derogačným náleznom musí ústavný súd spozornieť. Ak štát prijme právnu reguláciu, od všetkých subjektov sa v danom právnom poriadku očakáva, že budú zmenu právneho stavu rešpektovať. Definičným znakom právnej normy je jej záväznosť, ktorú je štát oprávnený mocenským spôsobom vynútiť. Jednotlivcov (v prejednanom prípade žalovaných, pozn.) nemožno sankcionovať za to, že sa v určitom čase správali v súlade s vtedy účinným

	právnym poriadkom a v dobrej viere v ústavnosť zákonnej úpravy, ktorá sa zásadne prezumuje, resp. čerpajú zákonom priznaný benefit práva, v dotknutej veci práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, spojený s ich vlastníckym právom k domu. Ak by ústavný súd pripustil, že na základe deklarácie neústavnosti právnej normy je možné retroaktívne zasiahnuť do právnych vzťahov, o ktoré v tomto prípade ide (teda horizontálnych), vytvoril by stav permanentnej neistoty, v ktorom sa bez vlastného zavinenia môže ocitnúť akýkoľvek subjekt. Neústavnosť právnej normy by mohla byť spochybnená kedykoľvek, a to aj po desiatkach rokov, bez pričinenia subjektov právnych vzťahov a permanentná neistota by sa stala definičným znakom akéhokoľvek právneho vzťahu. Takouto alternatívou by ústavný súd jednostranne uprednostnil ochranu bezrozpornosti právneho poriadku pred ochranou právnej istoty a celkovo by nerešpektoval ústavou a v nadväznosti na jej úpravu zákonom ustanovené účinky derogačného nálezu ústavného súdu. Aj vzhľadom na subjekty, ktorých sa tento zásah môže týkať, by to nebolo spravodlivé. Logicky potom nespravodlivosť, ktorú pociťuje jednotlivec a cez ktorú sa práve on spravidla domáha deklarácie neústavnosti právneho predpisu, nemôže byť bez potrebnej právnej opory vyvažovaná účinkom, ktorý by ako nespravodlivosť pociťoval iný jednotlivec alebo súkromnoprávny subjekt. Ústavný súd nemôže mechanicky nadradiť ochranu vlastníckeho práva žalobcu nad ochranu právnej istoty dobromyseľných žalovaných. Ak by teda okresný súd s týmto prejudiciálnym návrhom napokon uspel, derogácia právneho predpisu by sa v konečnom dôsledku aj tak nemohla pozitívne prejavíť na právnom postavení žalobcu. Vecné bremeno existujúce od roku 1993 by zostalo aj naďalej v platnosti. Deklarácia neústavnosti proti dobromyseľne konajúcej strane v horizontálnych právnych vzťahoch by totiž (primárne, popri aj ďalších okolnostiach) spôsobovala neprimerané a v konečnom dôsledku neústavné narušenie právnej istoty. Keďže konanie podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, s účinkami podľa ods. 3 tohto ustanovenia, nedokáže naplniť funkčnú podstatu návrhového oprávnenia všeobecného súdu, uvedený návrh na ústavné spochybnenie napadnutého ustanovenia sa dostáva do pozície akademickej polemiky (PL. ÚS 1/2018). Aj s ohľadom na potenciálnu závažnosť narušenia právnej istoty v desiatkach vzťahov, ktoré sú v tomto prípade zainteresované, musí ústavný súd nevyhnutne vyriešiť, a to ešte pred samotným meritórnym rozhodovaním, potenciálny konflikt právnej istoty a stability právnych vzťahov na jednej strane a požiadavky na účinnom presadení ústavnosti na strane druhej, a to v rámci a pri rešpektovaní ústavného mechanizmu konania o súlade právnych predpisov a jeho konzekvencií. Vzhľadom na charakter konkrétneho prípadu a nemožnosť priznať účinkom nálezu ústavného súdu atribút aplikovateľnosti pri rozhodovaní v prerušenom konaní navrhovateľa rieši ústavný súd tento konflikt v prospech ochrany právnej istoty. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania tak ústavný súd zistil, že navrhovateľ nepodal návrh ako subjekt procesne legitimovaný podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy [pozri tiež § 74 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Pre prijatie návrhu na začatie konania tak neboli splnené základné požiadavky ustanovené v § 74 zákona o ústavnom súde, a preto bol návrh odmietnutý ako podaný zjavne neoprávnenou osobou podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	uznesenie sp. zn. PL. ÚS 1/2018 24. januára 2018 uznesenie sp. zn. PL. ÚS 24/2020 z 21. októbra 2020 uznesenie sp. zn. PL. ÚS 5/2021 z 12. mája 2021
súvisiace právne predpisy	zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	osoba-neoprávnená legitimácia-procesná

	vlastníctvo-obmedzenie vecné bremeno súlاد-súlاد právnych predpisov odlišné stanovisko konanie pred ústavným súdom-podmienky konania pred ústavným súdom

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.